GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
e unŭ anŭ 12 fior., pe șese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 60. *Lunĭ, Marțĭ în 1 (13) Maiŭ* 1884.

Brașovŭ în 30 Aprile (12 Maiu).

Nu se póte tăgădui, că „părinții patriei“ din Sandor-utza în Pesta, facŭ totŭ ce le stă în putință spre a discreditá parlamentarismulŭ unguréscŭ, care și așa și-a perdutŭ mai tótă véḍa în țéră și înaintea străinătății.

Abia se mai liniștiseră puținŭ spiritele după scandalulŭ dela Czegled, care a fostŭ transplântatŭ în cameră și după afacerea lui Otto Hermann, care a fostŭ atacatŭ de nisce ḍiariștĭ și se părea unŭ momentŭ, că purtatorii parlamentarismului unguréscŭ s'au mai stêmpĕratŭ și că au cedatŭ deputatului Schönerer din Reichsratulŭ Vienei rolulŭ de a provocá scandalurĭ. Liniștea n'a duratŭ decâtŭ numai câteva ḍile. In ședința de Vinerea trecută a dietei, în aceeașĭ ḍi cândŭ cancelarulŭ Germaniei a îndreptatŭ din nou câteva săgețĭ ascuțite în contra „liberalismului parlamentarilorŭ modernĭ“ și a „fantasmagorielorŭ“ lorŭ, d-nu Gabriel Ugron a provocatŭ érășĭ în dietă una din acele scene scandalóse, carĭ numai spre înălțarea véḍei parlamentarismului nu potŭ serví.

Scandalulŭ de Vinerĭ e fórte caracteristicŭ și instructivŭ. Causa ce l'a provocatŭ este pe scurtŭ următórea:

Intre „părinții patriei“ se află și unŭ Slovacŭ renegatŭ cu numele Petru Dobranszky. Elŭ representéză în dietă unŭ cercŭ secuiescŭ, și s'a distinsŭ până acuma numai prin aceea, că a insultatŭ și a clevetitŭ pe Românii din Ardélŭ, ca astfelŭ sĕ documenteze patriotismulŭ și sentimentele maghiare, de care se laudă elŭ că este pĕtrunsŭ. Se'nțelege că Dobranszky, ca toțĭ renegații, s'a alăturatŭ la partida guvernamentală și era Tisaistŭ cu trupŭ și sufletŭ; asemenea este evidentŭ că Secuii Kossuthianĭ cu deputatulu Ugron în frunte nu'lŭ puteau suferĭ, mai ântâiu pentru că nu era Ungurŭ de origine și apoi pentru că era unélta d-lui Tisza.

Mai deunăḍĭ Dobranszky și-a făcutŭ darea de sémă înaitea alegĕtorilorŭ sĕi în Gyergyo St. Miclăușŭ. Câte-va ḍile după aceea stăruiră și Kossuthianii în acestŭ cercŭ pentru candidatulŭ lorŭ, dér organele administrative au provocatŭ turburărĭ și au luatŭ la gónă pe Ugroniștĭ. D-lŭ Ugron Gabor mergêndŭ apoi la Pesta a interpelatŭ pe d-lŭ Tisza pentru purtarea organelorŭ administrative din Secuime. În cursulŭ desvoltării interpelării Dobransky îlŭ întrerupea și contraḍicea. Din acestŭ incidentŭ d. Ugron declară, că și-a ținutŭ de cea mai săntă datoriă chiar cu pericululŭ vieții sale de a pune contra-candidatŭ lui Dobransky în Gyergyo, ḍicêndŭ:

„Privițĭ pe chartă și ve-țĭ vedé, că Gyergyo e ținutulŭ celŭ mai espusŭ alŭ țĕrii. Décă căzaculŭ încalecă la mieḍulŭ nopții în revĕrsatulŭ ḍilei e în Gyergyo.“

„Eu, ca Secuiŭ și ca patriotŭ îmĭ ținŭ de a mea datoriă de a cere se fie delăturatŭ din acelŭ ținutŭ unŭ bărbatŭ, care își caută slujbe în Russia.“

Aplause sgomotóse și esclamări de: rușine! mișelia! acompaniară aceste cuvinte. Bărbatulŭ, de care vorbia Ugron era Dobransky, deputatulŭ tisaistŭ și profesorŭ la politechniculŭ din Pesta.

Cu câteva ḍile mai înainte Dobransky tăgădui, că elŭ ar fi ruditŭ cu consiliarulŭ Dobrzanski, celŭ ce a fostŭ acusatŭ de înaltă trădare în Lemberg. Deputatulŭ Ugron produse Vineri mai multe scrisori de ale lui Dobranszki din anii 1863 până la 1879, spre a dovedi că acesta din urmă nu numai că e nepotulŭ consiliarului Dobrzansky, dar că a statŭ cu elŭ în legătură și l'a rugatŭ de repețite ori ca sĕ-í câștige unŭ postŭ în Russia.

Intr'unŭ modŭ destulŭ de drasticŭ se aduseră la cunoscința dietei scrisorile private delicate, ce afirmă Ugron că le-a primitŭ dela verișóra deputatului Dobranszky. Afacerea este destulŭ de scandalósă.

Caracteristicŭ este că, după cum se asigură, motivulŭ din care rudele lui Dobranszky au predatŭ lui Ugron scrisorile acestuia a fostŭ mânia și indignarea lorŭ pentru că și-a renegatŭ familia.

Dobranszky cere dela Ugron judecarea casului printr'unŭ arbitriu. Acestŭ tribunalŭ de onóre va avé se aducă sentința definitivă dér și până atuncĭ acéstă rușinósă afacere ar trebuí sĕ le deschidă capulŭ Ungurilorŭ, ca se vedă primejdia ce și-o creéză ei înșiși prin protegiarea unorŭ creaturĭ, cari lepădându-se de naționalitatea lorŭ devinŭ în aceeașĭ mĕsură primejdioșĭ atâtŭ națiunei lorŭ câtŭ și națiunei maghiare, la care se alătură pentru ca se-șĭ ajungă scopurile personale, sumuțândŭ pe Maghiarĭ în contra celorlalte popóre.

Scirĭ telegrafice.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Clușiu, 11 Maiŭ. — Coperișulŭ economatutui căii ferate a statului, aḍi dup améḍĭ a fostŭ distrusŭ de flacări. Mobilele funcționarilorŭ cari locuiaŭ în economatŭ au fostŭ scăpate de focŭ. Nicĭ unŭ omŭ n'a peritŭ.

Constantinopole, 11 Maiŭ. — Midhatŭ pașa, fostŭ ministru de esterne alŭ Turciei în timpulŭ rĕsboiului ruso-româno-turcŭ, a muritŭ în exilulŭ sĕŭ din Siria.

Bucurescĭ, 11 Maiu. — După ridicarea ședinții întrunirii politice a opoșițiunii unite liberale-conservătóre, la 11 óre din nópte, câte-va sute de ómeni, în scopŭ d'a face demonstrațiunĭ, s'au pusŭ în mișcare și s'au grămăditŭ apróре de palatulŭ regalŭ. Din causă că óra era fórte înaintată, a trebuitŭ sĕ intervie poliția. In urma acésta s'a născutŭ o învălmășală, care a provocatŭ intervenirea puterii armate. Numai o singură arestare s'a făcutŭ. La óra 1 după mieḍulŭ nopții, ordinea a fostŭ restabilită.

Londra, 11 Maiŭ. — Cererea Egiptului d'a fi admisŭ la conferință, a fostŭ resolvată în modŭ negativŭ.

Viena, 11 Maiŭ. — La serviciulŭ divinŭ pentru sufletulŭ defunctei împărătese Maria Anna au asistatŭ toțĭ plenipotențiarii specialĭ ai curțilorŭ streine și președinții parlamentelorŭ austro-ungare. M. Sa monarchulŭ va merge Mercuri la Pesta.

Felicitărĭ la adresa nóstră.

Stupca (Bucovina) 16 Aprile.

Domnulŭ sĕ vĕ ajute la marea și greua hotărîre de a scóte »Gazeta« în fiecare ḍi. Așa o decisiune cu anevoie se póte mĕsura și aprețui întru întregă ei valóre. Cu câtŭ mai puținŭ putemŭ noĭ laicii, față cu redigerea și edarea unui organŭ de publicitate ca »Gazeta«, taxă și judecă multele ostenelĭ, grijĭ, supĕrărĭ, infestațiunĭ și jertfa materială, carĭ tóte se recerŭ numaĭ decâtŭ și cu atâtŭ maĭ vêrtosŭ dela redactorii și editorii Gazetelorŭ nóstre românescĭ și încă dincóce în țĕrile austro-ungare.

Aceste tóte sunt decĭ și criteriulŭ colectivŭ, după care — și acésta totŭ încă numaĭ încâtva, s'ar puté judecá inima D-Vóstre de Românŭ și Patriotŭ, care vĕ face a vĕ supune spontaneŭ uneĭ sarcinĭ atâtŭ de grele și în realitate și în dimensiunile ce le póte luá în viitorŭ.

Repetŭ decĭ, Domnulŭ sĕ vĕ ajute și sĕ vĕ dé necesara tărie și sufletéscă și corporulă, și sĕ binecuvinte scopurile Domnieĭ Tale! Ir. Porumbescu. Exarchŭ și parochŭ

Șermașŭ (Giurgiu), 1 Maiu 1884.

De 50 anĭ »Gazeta Transilvaniei« a luptatŭ și luptă pentru deșteptarea Românilorŭ și pentru recâștigarea drepturilorŭ lorŭ. De 30 anĭ, de cândŭ sunt îmbrăcatŭ cu darulŭ preoțieĭ, »Gazeta« nu a lipsitŭ de pe masa mea, procurându-mĭ în necasurile vieții și în lupta care trebue sĕ o susținemŭ pe tótă ḍiua și la totŭ pașulŭ cu inimicii noștrii, în mijloculŭ cărora trăimŭ noi Românii din Secuime, cele mai frumóse momente de bucuriă și încuragiare.

O bucuriă nespusă mi-a cuprinsŭ inima, când amŭ vĕḍutŭ că acelŭ ḍiarŭ de care nu m'am pututŭ eu despărțĭ cu nicĭ unŭ prețŭ, de aci în colo va apăré în tótă ḍiua, tocmai atuncĭ cândŭ inimicii nostrii și-au îndoitŭ puterile și atacurile.

Gratulezŭ din inimă redactorilorŭ și colaboratorilorŭ bătrâneĭ dér vigurósei »Gazete« și îi asigurŭ că Românii din Giurgeu, vorŭ sprijini totdéuna și cu tótă căldura frumósa și lăudabila d-vóstre intențiune și vĕ vorŭ susține în lupta grea la care s'au angagiatŭ pentru noi. Gavrilŭ Țeranŭ, preotŭ rom.

Mulțămindŭ din totŭ sufletulŭ pentru aceste încuragiătóre dovеḍĭ de simpatiă, dorimŭ ca urările, ce ni se facŭ sĕ fiĕ făcute într'unŭ césŭ bunŭ!

Cronica ḍilei.

Aflămŭ că sinodulŭ parochialŭ alŭ Bisericei Sf. Nicolae, conchematŭ pentru verificarea socótelorŭ pe anulŭ 1883, s'a amânatŭ. Auḍimŭ că acéstă amânare s'a făcutŭ din causa unei procesiunĭ bisericeștĭ îndatinate la Brașovŭ. Totdeodată se aude, că și în Dumineca viitóre se va face o procesiune într'altŭ locŭ și astfelŭ verificarea socotelorŭ pe anulŭ 1883 se va amâna din nou.

*

Aflămŭ că batalionulŭ alŭ doilea de vênătorĭ va ține în cursulŭ verii garnisóna la Sinaia, câtŭ vorŭ sta acolo regele și regina României.

*

Percepția orașului Brașovŭ face cunoscutŭ, ca toțĭ proprietarii de case sĕ se presinte cu cărticelele de dare, pentru a se puté săvêrși recensimentulŭ foncierii (darea pe case), celŭ multŭ până la 15 Maiŭ; în casŭ contrarŭ vorŭ fi pedepsițĭ.

Nu ințelegemŭ, pentru ce percepția nu a adusŭ acésta la cunoscința contribuabililorŭ și prin »Gazeta.«

*

Plugarii români din Izvinĭ, comitatulŭ Timișului, ne spune »Familia« c'au înființatŭ și ĕi unŭ chorŭ vocalŭ sub conducerea plugarului Chira Bogdanŭ. Acestŭ chorŭ a datŭ în Duminica Tomii unŭ concertŭ în folosulŭ fondului. Programa a fostŭ următórea: »Rĕsunetŭ« esecutatŭ de chorŭ. »Moșŭ Martinŭ,« poesie de Iulianŭ Grozescu, declamată de chorista Elena Căruntŭ. »Salutarea patriei« și »Steluța,« esecutate de chorŭ. »Mărirea strămoșilorŭ,« poesie de G. Sionŭ, declamată de choristulŭ P. Regiepŭ. »Jună de românŭ,« »Stéua României,« esecutate de chorŭ. »Muciu Scaevola,« poesie de P. Dulfu, declamată de choristulŭ I. Bogdanŭ. »Junimea parisiană,« „Luntrașulŭ« și »Dulce 'i viața,« esecutate de chorŭ. „Nu te teme mĕ'i Romåne!« poesie de Iosifŭ Vulcanŭ, declamată de Elena Căruntŭ.

*

Colonelulŭ de artilerie d. Johann Clement, a sositŭ în Brașovŭ, ca sĕ inspecteze artileria de aci. A trasŭ la hotelulŭ »Pomulŭ verde.«

*

Senatulŭ scolasticŭ parochialŭ din Gilău va serba în ḍioa de 3 (15) Mai, în grădina »Stadler« din Clusiŭ, Maialulŭ cu intrare: 50 cr. de persónă, și 1 fl. de familiă. Venitulŭ curatŭ e destinatŭ scólei române din Gilău.

Invĕțătorii români gr. cat. din protopopiatele: Clușiŭ, Almașiŭ, Morlaca, Derga și Cojogna vorŭ ține, Joi 3 (15) Maiŭ, la 10 óre a. m. o adunare generală în Clușiŭ, cu scopŭ d'a se constitui în »Reuniune învĕțătorêscă.«

Diua de 3 (15) Maiŭ judecată de Ungurĭ.

»Kolosvári Közlöny« dela 11 Maiŭ, vorbindŭ de corespoondința d-lui învĕțătorŭ Domșa din Intregalde, publicată în numĕrulŭ trecutŭ alŭ „Gazetei« în privința serbării dilei de 3 (15) Maiŭ, se esprimă între altele într'unŭ modŭ prin care denatureză cu desevĕrșire însĕmnătatea ei adevĕrată și luptele Românilorŭ pentru drepturĭ și libertate:

»Românii vorŭ sĕrbători, dice »Kol. Közl.«, memoria eroului Balintŭ, ucigătorulŭ Zarandului, și credŭ că acele lacrimĭ se vorŭ înălța la ceriu! Numescŭ martirĭ pe aceia, carĭ au atacatŭ pe furișŭ pe Maghiarulŭ luptătorŭ pentru triumfulŭ ideilorŭ moderne (?). Necredinții, rĕsbunării și setei de sânge vorŭ sĕ înalțe rugăciunĭ divine, ca și cândŭ asemenea rugăciunĭ arŭ avea vr'o trecere înaintea lui D-deu. In adevĕrŭ, e unŭ ciudatŭ preotŭ acela care se gândesce astfelŭ despre atotŭ-puternicŭlŭ și milostivulŭ D-dĕu; ciudatŭ învĕțătorŭ e și acela care astfelŭ îșĭ cunósce istoria țĕrii lui; dar mai ciudatŭ e acelŭ diarŭ, care are atâtŭ de puțină cunoscință despre concepțiunea »quod jussum et honestum« ce trebue sĕ domnéscă în publicațiunile diaristice.«

»Sĕ 'i lăsămŭ însă sĕ sĕrbătorescă. Celŭ puținŭ nimenea nu se va putea plânge, că în Ungaria nu e libertatea opiniunii și a graiului.«

Ce vorbesce din aceste rĕndurĭ, decă nu intoleranța și ura de rassă cea mai cumplită? —

Unŭ Muscalŭ în Camera din Pesta.

»Ellenzék« de la 10 Maiŭ ne spune, că de multŭ nu s'a jucatŭ pe scena Camerii din Pesta o comediă atâtŭ de bogată în învĕțăturĭ de maghiarisare ca cea representată în ședința de la 9 Maiŭ sub titlulŭ de maĭ susŭ. D. Ugron, făcêndŭ o interpelațiune, vorbea încetŭ, blândŭ și batjocoritorŭ. D. Dobransky, respirândŭ, l'a întreruptŭ și a începutŭ sĕ 'și bată jocŭ de interpelația d-lui Ugron.

„După interpelare, urmézĕ »Ellenzék,« d. Ugron „și-a încruntatŭ sprâncenele și a sbieratŭ cu o voce „puternică, arătândŭ nepatriotismulŭ d-lui Dobransky, „încâtŭ chiar și d. Tisza a venitŭ în perplesitate. „Efectulŭ a fostŭ atâtŭ de mare, încâtŭ demascarea a »nimicitŭ cu desăvêrșire pe deputatulŭ Dobransky, care „și-a perdutŭ tótă véda chiar și la coreligionarii sĕĭ din „partida liberală guvernamentală."

„Toțĭ s'au minunatŭ, dice »Ellenzék,« cum, în ce „chipŭ și pe ce cale a putut d. Ugron sĕ 'șĭ procure »delicata corespondență a d-lui Dobransky cu emisari »rusesci. D. Ugron a făcut fórte bine că a scăpatŭ ca»mera de unŭ aventurierŭ nepatriotŭ, pe poporŭ de unŭ »amăgitorŭ, și pe Sĕcuĭ de unŭ emisarŭ muscă»lescŭ. Câtŭ de multŭ se vorŭ rușina Sĕcuii pentru »faptele deputatului lorŭ!«

Ne aducem fórte bine amite, cum acestŭ domnŭ Dobransky, de nascere slovacŭ și mare aderinte alŭ d-lui Tisza, mai acum doi ani ca deputatŭ alŭ Sĕcuilorŭ făcea sĕ'i rĕsune frasele sforăitóre și banale în camera din Pesta, denunțândŭ mereŭ pe Românii din Ardélŭ și propunêndŭ ștergerea loru de pe fața pămêntului ca periculoșĭ ideii de statŭ maghiarŭ.

Fiindŭ acestŭ casŭ de o mare gravitate, vomŭ reveni și vomŭ pune în vederea cetitorilorŭ unŭ estrasŭ după »Ellenzék« din corespondința slovacului Dobransky, mare maghiarŭ liberalŭ de contrabandă.

Adunarea alegĕtorilorŭ românĭ în B. Huedinŭ.

Mărgău, 4 Maiŭ 1884.

Domnule Redactorŭ!

Alegĕtorii români din cerculŭ electoralŭ B. Huedinŭ, întrunindu-se la 1 Maiŭ a. c. în numĕrŭ de preste 150, inteligență și mirenĭ, și-au împlinitŭ cu scumpătate misiunea la care i-a chematŭ interesulŭ naționalŭ și patrioticŭ.

In sensulŭ acesta', venerabilnlŭ președinte convocătorŭ protop. Anania Popŭ felicită și bineventă pe alegĕtorĭ în tonulŭ celŭ mai cordialŭ, afectuosŭ și simpaticŭ. Arătândŭ scopulŭ întrunirei în terminĭ clarĭ și precisĭ, mulțămindŭ de încrederea ce a avut'o, dechiară conferința deschisă. și retrăgându-se cu întregŭ subcomitetulŭ din 1881, provocă conferința a se costitui de nou și a procede la lucrările ce o întrunesce.

Intrunirea alegĕtorilorŭ, basată pre hârtia convocătóre a venerabilului președinte, publicată deja in »Gazeta« Nr. 40 c, a datŭ următorulŭ resultatŭ:

1. Constituirea biroului ad hoc cu președintele Anania Popŭ și secretariulŭ Ionŭ Papiu.

2. Alegerea subclubului pentru cerculŭ electoralŭ B. Huedinŭ cu Anania Popŭ protop. Morlacei ca președinte și Ionŭ Papiu preotulŭ Mărgăului ca secretarŭ. Membrii ordinari: Vasiliu Poruțŭ adm. protop. Almașului, Arteniu Codârcea preotulŭ Aschileului, Petru Danŭ preotŭ în Lapou, Ilie Lungu preotŭ în Siebeșu mare, Danilă Galu propriet. și notarŭ în Secueu. Membrii suplențĭ: Ioachimŭ Lucaciu doc. in Morlaca și Emanuelŭ Moceanu doc. în Almașŭ.

3. Delegați pentru conferința generală: **Anania Popŭ** protop. și **Vasiliu Poruțŭ** adm. protop., er' suplențĭ: **Iónŭ Papiu** și **Arteniu Codârcea**.

4. Conferința unanimŭ aderéză la programa națională din 1881, se dechiară a proceda solidarŭ în cestiunile de adevĕratŭ interesŭ naționalŭ, și esprimă recunoscință presei române, apĕrătóre drepturilorŭ Românilorŭ.

S'au ținutŭ mai multe discursurĭ în meritulŭ obiectului. Intre acestea merită deosebită atențiune a D. adv. I. Coroianŭ, atâtŭ pentru eleganța espresiunilorŭ, câtŭ mai vĕrtosŭ pentru clasa la carea era adresatŭ, classa eminamente poporală.

Oratorele a doua óră profită de ocasiune a glorifica opinca românéscă, ca uniculŭ depositarŭ alŭ conservărei naționalității române. Demnitarii românĭ cu lanțurĭ de aurŭ, cărturarii românĭ cu inele aurite și papucĭ de brunelŭ, suntŭ adevĕratulŭ fruptŭ alŭ muncei opincei românescĭ, dice oratorulŭ. Aceștia suntŭ campionii în lupta de dreptŭ și dreptate cu arme legale, er' opinca românéscă arma de reservă a muncei, lealității, ordinei, amorului de căminulŭ strămoșescŭ și a simțului naționalŭ. Ambe părțile constitue corpulŭ naționalŭ cu unŭ sufletŭ și inimă. Aibă numai încredere reciprocă, rĕmână numai neoșĭ românĭ, fiĕ laborioșĭ și crutătorĭ, D-deulŭ dreptății va înfrânge orĭ-ce inichitate.

Oratorulŭ, ca sĕ facă pre alegĕtorii din poporulŭ de rêndŭ mai accesibilĭ scopurilorŭ naționale, mai familiarĭ cu ideia întrunirilorŭ, și astfelŭ, dușmaniĭ causei române sĕ se geneze a mai ține elegie prăpastiei închipuite dintre cărturarĭ și poporŭ, timbrândŭ pe cei dintâiŭ în unŭ modŭ nemeritatŭ de agitatorĭ, 'și permite o dare de sémă, o revistă, despre efectele conferinței Sibiene din 1881.

E pré adevĕratŭ, dice oratorulŭ, că conclusele acelei memorabile conferințe n'au pré obținutŭ până acilea efecte reale, contrastândŭ vitregitatea timpului din cele mai cerbicóse, dară cu atâtŭ e mai briliantŭ, mai gradiosŭ efectulŭ moralŭ ce l'a produsŭ veciniculŭ »memorandŭ« din 1881, făcêndŭ cunoscutŭ Europeĭ civilisate unŭ poporŭ vigurosŭ, națiune de ordine care numĕră 3 milióne Românĭ ce respiră unŭ aerŭ inficiatŭ de miasme suprematistice, sub coróna S. Stefanŭ,

Acestŭ poporŭ are în sine tóte criteriile, tóte atributele a trăi," a prospera și a se desvolta ca națiune; are drepturĭ înăscute dar încălcate; merită posițiune mai onorifică, a fi consideratŭ de acea ce în adevĕrŭ este, de factorŭ constitutorŭ pe asemenea nivou cu celelalte națiunĭ conlocuitóre.

Terminându-se seria obiectelorŭ de desbătutŭ, venerabilulŭ președinte 'șĭ manifestă bucuria simțită în decursulŭ ședinței pentru ținuta exemplară și ordinea observată. Legă de inima fie-căruia simțulŭ curatŭ patrioticŭ și naționalŭ, lăudă zelulŭ alegĕtorilorŭ, recomandă apĕrare legală contra orĭ-cărei încălcărĭ și jignirĭ de interese naționale, ură reîntórcere fericită și dechiară ședința de închisă.

A urmatŭ unŭ prândŭ comunŭ cu toastele îndatinate. Intre 4—6 óre p. m. alegĕtorii s'au depărtatŭ pre la ale sale, animațĭ și doritorĭ de întrunirĭ ca asta câtŭ de adeseorĭ.

Primesce distincta-mĭ afecțiune Papiu.

Adunarea alegĕtorilorŭ românĭ în Cohalmŭ.

Cohalmŭ, 28 Aprilie.

Astădi s'au întrunitŭ alegĕtorii români din cerculŭ Cohalmuluí și au constituitŭ clubulŭ electoralŭ pentru timpŭ de trei ani, alegêndŭ totŭ pe foștii membri din perioda trecută. De delegațĭ pentru conferința generală națională, ce se va întruní la Sibiiŭ, au alesŭ pe d-nii căpitanŭ **Constantinŭ Stejarŭ** și **Clemente Raicu**, preotŭ. In timpulŭ ședinții, ca delegatŭ din partea autorității, a asistatŭ d. subprefectŭ alŭ cercului Cohalmŭ.

Apelŭ.

cătră prea onoratulŭ Publicŭ românŭ.

Opidulŭ Gilău din comitatulŭ Clușiului (Cojocnei), este nume istoricŭ pentru noi Românii.

Gilăulŭ a fostŭ reședința ducelui Românilorŭ Gelu. Gilăulŭ este locuitŭ astădĭ în maioritate de Românĭ, numĕrêndŭ acestia preste 1600 suflete. Și chiar acestŭ numĕrŭ frumosŭ scóte ochii la străinĭ, carĭ vréu sĕ-ĭ stingă de pre fața pămêntului, cá măcar la locurĭ centrale cum este Gilăulŭ sĕ nu se pomenéscă.

Pentru acea regimulŭ nostru fericitorŭ de naționalitățĭ, în mânia Românilorŭ susține acolo o scólă maghiarisătóre cu spesele sale în »cetatea Gilăului," care îlŭ costă preste 2000 fl v. a. pe anŭ.

Românii de acolo, vĕdêndŭ silința regimului, și-a ridicatŭ unŭ edificiu scolasticŭ cu propriele sale puterĭ întru tóte corespundĕtoriu legilorŭ, de póte fi fala orĭ-cărei cetățĭ. Durere că acestŭ poporŭ bravŭ, iubitorŭ de cultură nu are nicĭ unŭ isvorŭ de venitŭ, ci tóte lipsele scolastice și bisericescĭ și-le acopere prin repartițiune, care în fiecare anŭ se urcă la 500 fl. v. a. carĭ se folosescŭ pentru a solví învĕțătorulŭ, a șusțíné în ordine bună scóla, a acoperí spesele bisericescĭ etc. —

Este însĕ preste putința bietului poporŭ din Gilău de a rivalisá cu unŭ regimŭ, care este în stare sĕ sacrifice orĭ și ce pentru maghiarisare, fără ajutorulŭ Românilorŭ; de aceea acestŭ poporŭ s'a adresatŭ cu ferbinte rugare cătră Escelența Sa Prea Sânțitulŭ Nostru Mitropolitŭ Dr. Ionŭ Vancea, care în marea sa iubire ce o are cătră fii sufletescĭ s'a înduratŭ prea grațiosŭ a asemná din fondulŭ scolasticŭ archidiecesanŭ 200 fl. v. a. pe anŭ, ca ajutoriu la plătirea unei învĕțătorese.

FOILETONŬ.

Satulŭ cu comorile.

Novelă poporală.

(Urmare.)

Acum înțeleseră ómenii, cum se face, de au așa frumosŭ câștigŭ. Pentru că cu câtŭ laptele era mai próspĕtŭ și mai multŭ, cu atâtŭ mai bunŭ erá untulŭ și brânza, cê se pregătia din elŭ. O familiă singură nu puté avea așa ceva. Mai departe: de altă dată multe cofe de lapte se stricau seu se mâncau prin familii, acum se puneau cu interese în pivnița brânzăriei. Mai nainte ómenii seu nu se pricepeau sĕ facă brânză, seu perdeau pré multă vreme cu facerea ei seu chiar nu aveau vreme de ajunsŭ.

Astădĭ tóte acestea sĕ făceau singure. Odinióră fie-care avea trebuință de o mulțime de lemne; astădĭ se făcea mare crutare cu lemnele.

Câțĭ-va sătenĭ sĕ încercară la începutŭ, ce e dreptŭ, sĕ înșele cu laptele; dar în curêndŭ se statoriră legĭ așa de aspre, încâtŭ nimenui nu-i mai plesniá prin minte sĕ înșele, decâtŭ numai cândŭ ar fi vrutŭ, dreptŭ pedepsă, să-șĭ piardă totŭ laptele și sĕ fie scosŭ din societate.

Aședămentulŭ acesta însĕ mai aduse cu sine încă unŭ bine, la care nu gândise nime mai nainte. Adecă, de óre-ce fie-care ar fi adusŭ bucurosŭ câtŭ mai multŭ lapte ca sĕ capete și mai multă brânză și untŭ, d'aceea fie-care îșĭ grija vacile mai bine ca mai nainte, fie-care cultivá felŭ de felŭ de soiurĭ de ierburĭ, care de care mai nutritóre; fie-care îșĭ ține acum o vacă mai mare, orĭ se căpuia cu douĕ în locŭ de una. Și, fiind-că zăcea în interesulŭ fie-căruia ca sĕ nu ducă nimenĭ lapte de la vre-o vacă nesănătósă seu de curêndŭ fătată, cei trei supraveghetorĭ aveau putere și dreptŭ a cercetá grajdurile orĭ și când, la jumĕtate de anŭ însĕ erau datorĭ chiar a le cercetá. În modulŭ acesta se purta multă grijă pentru sănĕtatea vitelorŭ.

21. Noulŭ diregĕtorŭ și cârciumarulŭ Buturugă.

»Alexandru totușĭ e alŭ dracului omŭ și mare strigoiu« diceaŭ sătenii rîdêndŭ, cândŭ acesta arĕta ceva și ieșia bine. Și cam tóte eșiau bine ce începea elŭ, pentru că nu începea nimicŭ fără judecată; nu se pripia în nimicŭ, ci lucra pasŭ cu pasŭ, și nicĭ odată nu-șĭ luá mai multŭ pe umerĭ, decâtŭ era în stare sĕ ridice.

Ar crede cineva că învĕțătorulŭ și iubita sa Irina vorŭ fi fostŭ înglodațĭ în lucru până la grumazĭ. Nicĭ de cum Elŭ sciŭ sĕ întocméscă tóte astfelŭ, ca o mare parte din lucrulŭ lui sĕ-lŭ îndeplinéscă alții. Chiar și în școlă avea puținŭ de lucru, pentru că aci îșĭ crescuse unŭ tênerŭ dibaci, anume Teodosie Bucurŭ. Acesta erá din părințĭ sĕracĭ. Alexandru îlŭ luà la sine, îi dete costŭ din bucătăria comună și-lŭ pregătí pentru școlă.

Bucurŭ într'atâta se deprinse, încâtŭ îlŭ puté înlocuí cum se cade pe învĕțătorŭ. Copilașii încă îlŭ iubeau pe Bucurŭ, pentru că era blândŭ și prietinosŭ și îĭ înlesnia în învĕțătură 'mai multŭ decâtŭ Alexandru, care acum dile întregĭ îșĭ căutá de lucrulŭ câmpului și se umplea de bucuriă, vĕdêndŭ că în satŭ sĕ schimbă pe rêndŭ tóte în spre bine.

Și deu, erá mare lucru sĕ vedĭ ómenii mai nainte bețivĭ, sĕrăntocĭ, cum se scăpau de datorii și cum casele lorŭ se făceau din di în di totŭ mai arĕtătóse; de altă parte țĕranii odinióră cu stare bună, dar carĭ rĕmăseseră în deprinderile lorŭ, sĕrăciau vĕdêndŭ cu ochii, pentru că nu-șĭ grijiau averea și sĕ îmbĕtau și jucau cărțĭ.

Cei treidecĭ și doi tovarășĭ ai lui Alexandru se ținéu voinicĭ și totdeuna erau în frunte la orĭ-ce întreprindere, ce le propunea dênsulŭ. Pilda lorŭ îndemnà apoi pe mulțĭ vecinĭ, sĕ-i urmeze. Flăcăiandrii pe cari îi învĕța Alexandru Dumineca și fetițele carĭ învĕțaseră a cóse la Irina, încă ajutară multŭ la îndreptarea părinților. Unii însĕ rĕmaseră totŭ ca vai de ei și nu se puteau îndrepta în nicĭ unŭ chipŭ. In fruntea poporului stricatŭ stetea Buturugă. Acesta era dușmanŭ de mórte alŭ tuturorŭ întreprinderilorŭ nouĕ. Elŭ înjurá asupra tuturorŭ urzitorilorŭ acestora, și dicea, că prin ei se strică legea părintrscă; dicea că trebue să se schimbe lucrurile erăși cum au fostŭ mai dem ultŭ, pentru că altfelŭ nu mai merge. Preotulŭ însĕ, care-lŭ cercetá adeseorĭ îlŭ ține în frêu, în câtŭ nu putea sĕ strice multŭ.

Intr'aceea se întêmplà, că Buturugă îșĭ pierdŭ razĕmulŭ celŭ mai mare alŭ sĕu, adecă pe alŭ treilea juratŭ comunalŭ. Acesta băgase de multŭ de sémă, că economia lui merge ca raculŭ și din supĕrare se dete la bețiă, încâtŭ nicĭ o di nu mai era trezŭ. Acum, ca sĕ se îmbogățéscă iute, începŭ a juca la lotériă până rĕmase ca degetulŭ. Pe urmă veniră creditorii și-i luară totŭ ce-i mai rĕmăsese.

Trebuia acum sĕ se alégă diregătorĭ noi. La alegere se desbinară ómenii în douĕ părțĭ.

Mișeii voiau pe unulŭ séu doi de pănura lorŭ, cărora le erau datorĭ. Cei de trébă însĕ nu voiau în nicĭ

In anii trecuţĭ, brava junime română dela Universitatea din Clușiu încă a săritŭ cu o sută de florinĭ în ajutoriulŭ scólei din Gilău, banĭ veniţĭ din arangiarea unui maialŭ, cu care ajutorŭ s'au procuratŭ în parte mobilele cele necesarie în scólă. Însĕ cu tóte acestea, opulŭ celŭ măreţŭ nu e dusŭ în îndeplinire de totŭ, multe sunt încă neajunsele scólei românescĭ din Gilău.

Poporulŭ celŭ gata spre sacrificii naţionale, vĕdêndŭ pe de-o parte că stăpânii ḑilei îlŭ totŭ necăjescŭ, băgândŭ de vină cândŭ la una cândŭ la alta în ceea ce privesce scóla, vĕdêndŭ de altă parte că sacrificiele sale făcute pentru biserică în anii 1868—69, când poporulŭ pentru edificarea bisericei, care în Gilău este în stare de totŭ deplorabilă, jălindŭ gloria străbună din timpii trecuţĭ, a colectatŭ dela sine mai multe mii de florinĭ, din carĭ banĭ la 1000 fl. v. a. fură defraudaţĭ din nesocotinţa, ca sĕ nu ḑicŭ rea-voinţa conducĕtorilorŭ sĕi de atuncĭ; vĕdêndŭ că suma acésta defraudată nu se póte căpĕtă nicĭ cu procesulŭ urḑitŭ încă din an. 1877 la tribunalulŭ regescŭ din Clușiu, unde cu ajutorulŭ legilorŭ celorŭ măiestrite unguresci până în ḑiua de astăḑĭ nicĭ actoratulŭ nu e constatatŭ deplinŭ, vĕdêndŭ, ḑicŭ, poporulŭ gilăuanu aceste apucăturĭ, nu e mirare că a începutŭ a desperă de ajungerea scopurilorŭ sale naţionale.

Aşa stândŭ lucrulŭ, după ce poporulŭ din Gilău totŭ a făcutŭ ce sĕ póte aştepta dela elŭ, după ce cei chemaţĭ asemenea au săritŭ întru ajutorulŭ scólei române din Gilău, şi după ce mai sunt unele lipse de acoperitŭ pentru ca scóla din Gilău se corespundă pe deplinŭ recerinţelorŭ legii, şi aşa sĕ fiĕ scósă din gura scólei statului, senatulŭ scolasticŭ a decisŭ arangiarea unui »Maialŭ,« în Clușiu în folosulŭ scólei pe ḑiua de 3 (15) Maiŭ a. c. în grădina »Stadler« la care Maialŭ deja sau şi espedatŭ învitaţiunile.

Subscrişii, cândŭ aducŭ acésta la cunoscinţa prea onoratului publicŭ românŭ, cu tótă reverinţa se rógă de totŭ sufletulŭ românŭ, sĕ binevoiéscă în interesulŭ nostru naţionalŭ a contribui ceva pentru ajutorarea scólei din Gilău.

Ofertele mărinimóse sunt de a se adresă Rever. Domnu protopopŭ Gavrilă Popŭ în Clușiu, de unde se vorŭ administra la loculŭ sĕu, şi se vorŭ chită pre cale ḑiaristică.

Din însărcinarea senatului scolasticŭ.

Basiliu Podóbă. not. trac. şi presid. Maialului.	**Ioanŭ Popŭ.** parochŭ în Gilău şi presid.
Iónŭ Micheşiu, insp. scol.	sen. scol.

Regulamentŭ pentru esamenulŭ de maturitate.
(Bacalaureată).

In ministeriulŭ cultelorŭ şi instrucţiunei publice din Pesta s'a lucratŭ tecstulŭ instrucţiunii pentru esamenulŭ de maturitate, care instrucţiune se va publică în curêndŭ pe basa §-lui 22 alŭ art. de lege din 1883 şi se va împărtăşi ca **ordonanţă** respectivelorŭ districte şcolare. Impărtăşimŭ aci în traducere română tecstulŭ acestei instrucţiunĭ după »Nemzet« (nr. 103 din 13 Aprile a. c.). Étă-lŭ:

§. 1. Acei scolarĭ, carĭ au absolvatŭ cursulŭ întregŭ alŭ unei scóle medii (secundare) şi producŭ dela vre-o scólă mediă unŭ atestatŭ cu calcululŭ (nota) celŭ puţinŭ **suficientŭ** pentru clasa a opta, potŭ depune esamenulŭ de maturitate.

Şcolarulŭ póte depune esamenulŭ de maturitate de regulă numai la acea scólă mediă, unde a absolvatŭ clasa a opta, respective unde a depusŭ esamenulŭ de clasa a opta. (§. 25 alŭ art. de lege XXX din 1883).

§. 2. Scopulŭ esamenului de maturitate este: a constată, décă scolarulŭ, care se anunţă pentru esamenŭ, posede acelŭ gradŭ de cultură generală şi de cunoscinţe de lucru, care după planulŭ de învĕţămêntŭ se póte cere dela dênsulŭ, şi décă elŭ aşadéră stă pe-o astfelŭ de tréptă de desvoltare intelectuală, ce este necesară pentru studiile academice (universitare).

§. 3. Esamenulŭ de maturitate îlŭ ţine corpulŭ profesoralŭ dela fie-care scólă mediă publică, de optŭ clase. (§. XXX. alŭ art. de lege din 1883).

Profesorii din clasa a opta ai sciinţelorŭ speciale, carĭ formézâ obiectele esamenului de maturitate, împreună cu directorulŭ institutului compunŭ comisiunea esaminătóre (juriulŭ esaminatorŭ) sub presidiulŭ directorului supremŭ districtualŭ séu alŭ substitutului accestuia.

Preşedintele comisiunii esaminătóre la institutele confesionale este persóna aceea, pe care-lŭ designéză autoritatea supremă competentă. Membrii ei însĕ sunt, afară de profesorii respectivĭ, cu cerculŭ de dreptŭ definitŭ în §-ii 23 şi 24 ai legii, representantulŭ guvernului numitŭ din partea ministrului de culte şi instrucţiune publică, precum şi membrii comisiunii admişĭ prin §-lŭ 23 alŭ legii.

Acéstă comisiune esaminătóre esecută întregulŭ esamenŭ şi, pe-lângă representantulŭ guvernului denumitŭ pentru institutele confesionale, subscrie atestatele, precum şi celelalte acte, ce se aşternŭ la esamenŭ. Éră protocolulŭ îlŭ subscrie şi representantulŭ guvernului.

§. 4. Anunţarea pentru esamenulŭ de maturitate ordinarŭ se face în fie-care anŭ scolasticŭ la directorulŭ institutului până la 15 Aprile. Cu ocasiunea anunţării este obligatŭ fiecare scolarŭ a-şi arĕtă **atestatulŭ de botezŭ**, precum şi eventualŭ atestatele obţinute dela alte scóle despre studiile sale în scólele medii.

După anunţarea pentru esamenŭ, ţine directorulŭ cu profesorii clasei a opta o conferinţă în scopulŭ de a propune, ca scolarii dubioşĭ sĕ se retragă dela esamenulŭ de maturitate. Directorulŭ este îndatoratŭ a comunica totdéuna părinţilorŭ séu locţiitorilorŭ părinţilorŭ scolarilorŭ astfelŭ de propunere. Conferinţa însĕ nu póte interḑice esamenulŭ nimĕruia.

Scolarulŭ, care se retrage de bunǎ voe, póte depune esamenulŭ de maturitate mai curêndŭ ca într'unŭ anŭ numai cu concesiunea ministerială.

Conferinţa hotărăsce timpulŭ pentru esamenele scripturistice.

§ 5. Esamenele ordinare de maturitate se ţinŭ la sfêrşitulŭ anului scolasticŭ, şi anume cele scripturistice în jumĕtatea a dóua a lunei lui Mai, éră cele orale în luna lui Iuniu la respectiva scólă mediă publică. Esamenele de repetiţiune şi de emendare, respective esamenele suplimentare în casurĭ de negligenţă din causa bólei se potŭ ţine numai în luna lui Septembre şi a-lui Decembre a fie-căruĭ anŭ în ḑiua hotărîtă (ficsată) de directorulŭ districtualŭ supremŭ, respective de autoritatea supremă confesională şi la institutulŭ designatŭ de dênsulŭ séu dênsa.

Esamenele acestea, carĭ se vorŭ ţine într'unŭ timpŭ estraordinarŭ, se vorŭ ficsă cu privire la toţĭ scolarii aparţinătorĭ la unŭ districtŭ scolarŭ, respective la institutele de sub o autoritate bisericéscă supremă, la unŭ singurŭ locŭ şi într'o singură ḑi. Ministrulŭ trebue sĕ se înscinţeze despre acésta înainte şi de timpuriu în scopulŭ, ca elŭ sĕ pótă designă unŭ representantŭ din partea guvernului pentru astfelŭ de esamene de maturitate ale scólelorŭ confesionale. Şi aceste esamene de maturitate estraordinare au sĕ se ţină sub acelaşĭ presidiu, ca şi cele ordinare.

§ 6. Esamenulŭ de maturitate constă din dóuĕ părţĭ şi adecă: a) din **esamenele scripturistice**; b) din **cele orale**.

Nimenea nu póte fi dispensatŭ nicĭ de esamenulŭ scripturisticŭ nicĭ de celŭ oralŭ din vr'unŭ obiectŭ.

§ 7. La gimnasii au sĕ se facă esamene scripturistice din cincĭ obiecte, la scólele reale însĕ din patru, şi adecă:

A) La gimnasii:

a) Unŭ tractatŭ (o lucrare) în limba maghiară despre unŭ obiectŭ luatŭ din cerculŭ instrucţiunii scólelorŭ medii spre acelŭ scopŭ, ca sĕ se pótă apreţiá (judecá) cunoscinţele limbistice fundamentale ale scolarului, cugetarea corectă şi esprimarea precisă a cugetelorŭ sale în scrisŭ.

La scólele cu limba instrucţiunii nemaghiară are sĕ se facă o lucrare în scrisŭ şi din limba instrucţiunii respectivei scóle.

b) Traducere din maghiara în germana.
c) Traducere din maghiara în latina.
d) Traducerea din gréca în maghiara a unei părţĭ încă necetite dintr'unŭ autorŭ grecŭ, tractatŭ în scólă.
e) Esecutarea (elaborarea) de teme algebraice şi geometrice, din carĭ resultă şi siguritatea scolarului în calculare.

B) La scólele reale:

a) O lucrare în limba maghiară ca la gimnasii.

La scólele reale cu limba instrucţiunii nemaghiară are sĕ se facă o lucrare şi din limba instrucţiunii institutului.

b) O lucrare liberă în limba germană luată din materialulŭ instrucţiunii limbei şi literaturii germane, séu o traducere din maghiara în germana.
c) O traducere din maghiara în franceza.
d) Elaborarea de teme algebraice şi geometrice, ca şi la gimnasii, cu privire la planulŭ scólelorŭ reale.

Spre scopulŭ ficsării temelorŭ pentru lucrările scripturistice, directorulŭ cere dela profesorii esaminătorĭ specialiştĭ, şi adecă pentru lucrarea în limba maghiară şése teme cu privire la diferitele obiecte scientifice; pentru celelalte lucrărĭ limbistice câte treĭ pentru traducere, la scólele reale din germana trei spre a se lucră liberŭ, din matematică trei pentru algebră şi trei pentru geometrie.

Directorulŭ aşterne temele împreună cu lista numelorŭ scolarilorŭ, carĭ se anunţă, directorului supremŭ districtualŭ séu substitutului acestuia până la 1 Mai, — la scólele confesionale preşedintelui comisiunii esaminătóre, care preşedinte se denumesce de autoritatea suprema respectivă. Acesta va designă pentru lucrarea în limba maghiară trei teme luate din diferitele discipline — din carĭ teme scolarulŭ îşĭ pote alege una după placŭ —, din temele celorlalte limbĭ câte una de tradusŭ, la scóla reală o temă liberă din limba germană, din matematică una algebraică şi una geometrică. Décă elŭ (directorulŭ supremŭ districtualŭ) n'ar aprobă temele, atuncĭ le modifică séu designéză altele noуĕ; apoi remite direcţiunii temele din fiecare obiectŭ într'unŭ plicŭ deosebitŭ închisŭ şi sigilatŭ până la 10 Maiŭ. Totodată ficséză elŭ şi timpulŭ esamenelorŭ orale.

(Va urma.)

Diverse.

Convenire colegială. Sâmbătă în 28 Aprile s'a ţinutŭ o convenire colegială cu următórea programă:

1. I. Mureşianu. »Frunzuliţă, frunzuliţă verde de stejarŭ«, chorŭ de dame şi bărbaţĭ. 2. I. Mureşianu. »Trecui valea«, (cântŭ popularŭ), chorŭ de dame şi bărbaţĭ. 3. Donizetti. »Romanţa«, din Opera »Linda«, Solo pentru Altŭ. 4. I. Mureşianu. »Doina iubirii«, chorŭ cu Sopranŭ şi Tenorŭ-Solo. 5. »Declamaţiune.« 6. Mendelssohn. »Hymne«, chorŭ şi Sopranŭ-Solo.

Cântările au fostŭ frumóse şi chorulŭ era destulŭ de puternicŭ. Composiţiile D-lui Iacobŭ Mureşianu le-a primitŭ publiculŭ cu vie aplause şi piesele au fostŭ repeţite la cererea celorŭ de faţă. Romanţa cântată de d-na Cornelia Mărgineanu, care posede o voce puternică şi flecsibilă de altŭ a fostŭ multŭ aplaudată. Hymne de Mendelssohn cu chorŭ şi sopranŭ-solo, care este o piesă destulŭ de grea, s'a esecutatŭ cu o rară precisiune şi pricepere. Solo de sopranŭ l'a cântatŭ d-şóra Sev. Mureşianu. Declamaţiunea poemei »Coróna vieţii,« de V. Alexandri, de d-şóra Elena I. B. Popovicĭ a reuşitŭ asemenea escelentă. Piesa preste totŭ este grea pentru declamaţiune; d-şóra Elena Popovicĭ atâtŭ cu vocea ei potrivită cu modularea, cu sêmţĕmêntulŭ, câtŭ şi cu pĕtrunderea spiritului poesiei a ţinutŭ atenţiunea publicului presentŭ într'o plăcută încordare în totŭ decursulŭ declamării. Preste totŭ, două lucrurĭ s'au pututŭ observă la petrecerea presentă. Antâiŭ, că reuniunea de cântărĭ a întratŭ pe calea progresării şi e nădejde, că peste puţinŭ se va consolidă pe deplinŭ, şi alŭ doilea că întrunirile literarĭ dela gimnasiulŭ românŭ precum şi înfiinţarea societăţiĭ de lectură a domnişórelorŭ, au arĕtatŭ efectulŭ. D-şóra Popovicĭ este membră în clubulŭ acesta; ea a păşitŭ cu atâta siguranţă la declamarea, despre care am amintitŭ, încâtŭ trebue sĕ vorbimŭ cu respectŭ despre societatea de lectură a domnişórelorŭ române din Braşovŭ. — După esecutarea programei s'a începutŭ danţulŭ care a duratŭ până diminéţa. —a—

Banchetulŭ espoşiţiunei din Turinŭ în onórea presei, a reuşitŭ deplinŭ şi a fostŭ representate tóte ,partidele diferitelorŭ ţĕri prin diariştii lorŭ. Intre cei 160 de învitaţĭ au fostŭ Francezi, Englezi, Ruşi, Germani, Unguri, Elveţiani, Austriaci, Belgiani şi Americani. Banchetulŭ l'a presidatŭ Villa. In loculŭ de onóre şedea singurulŭ ḑiaristŭ de sexŭ femeninŭ Matilda Serao. Villa toastă în numele Turinului pentru Italia unită, pentru comitetŭ, pentru presă ca representanta opiniunei publice. Vorbi apoi despre înfrăţirea naţiunilorŭ, despre domnitorii liberali, şi bĕŭ pentru presa cosmopolită. Bottero, decanulŭ presei italiane ţinŭ unŭ discursŭ strălucitŭ, în care arĕtă că Italia vrea sĕ se ridice acum prin muncă. Mulţămi apoi tuturorŭ ţĕrilorŭ representante la banchetŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ
din 11 Maiu st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.27	Vênd.	9.28
Argint românesc	»	9.20	»	9.23
Napoleon-d'orĭ	»	9.61	»	9.63
Lire turcescĭ	»	10.84	»	10.89
Imperialĭ	»	9.83	»	9.87
Galbenĭ	»	5.60	»	5.63
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	101.—	»	101.50
Discontulŭ	» . . .	7—10 %	pe anŭ.	

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

unŭ chipŭ. Era mare certă între Bogăţenĭ. Mulţĭ întrebau pe preotŭ ce sĕ facă, cândŭ acesta îi cercetă după obiceiŭ.

»Mĕ mirŭ într'adevĕrŭ fórte,« le ḑise preotulŭ, »că nicĭ unulŭ din noi nu şi-a adusŭ aminte de acelŭ bărbatŭ vrednicŭ, care v'a făcutŭ atâta bine, care e atâtŭ de cuminte şi prietinosŭ, . . . vreau sĕ ḑicŭ de învĕţătorŭ. Décă 'lŭ veţĭ alege pe dênsulŭ, alegeţĭ în capulŭ vostru unŭ omŭ potrivitŭ. Adevĕratŭ, că elŭ nu este omulŭ care se îndésă la deregătorii. Însĕ tocmai de acea trebue sĕ gândiţĭ la elŭ mai ântâiŭ. Aceia, carĭ se îmbulzescŭ la deregătorii, de obiceiu au alte scopurĭ, sunt sumeţĭ, cu nasulŭ pe susŭ; iubitorĭ numai de sine şi nu vreau binele comunei, ci numai mulţămirea îngâmfăriĭ lorŭ.«

»Este fórte bine,« adause mai departe preotulŭ, »cândŭ se alege unŭ omŭ cu dare de mână de juratŭ. Însĕ nu averea, ci lăpădarea de sine este virtutea cea mai mare. E vai de acea comuna, care alege de deregĕtorŭ pe acela, căruia îi suntŭ datorĭ cei mai mulţĭ sătenĭ. Acetuia îi dau puterea în mână şi îlŭ facŭ judecătorŭ chiar în causele lorŭ proprii. Prin nebunia lorŭ sĕ facŭ de bună voiă slugile unui chinuitorŭ alŭ satului. Dér mai bine sĕ se alégă unulŭ, care scie ţine în frêu şi pe celŭ mai împietritŭ cămĕtarŭ şi pe celŭ mai bogatŭ jăfuitorŭ. Unŭ capŭ bunŭ face multe, dar unŭ omŭ de omeniă face cu multŭ mai multŭ. De aceea întrebaţĭ-vĕ mai ântâiŭ: este óre cutare omŭ de omeniă? ajută bucurosŭ? După aceea, are înţelepciune destulă şi nu e datorŭ la nicĭ unulŭ din cei avuţĭ? — Judele unei comune trebue sĕ fiă neatêrnătorŭ, căcĭ décă atêrnă de altulŭ, nu elŭ este jude, ci creditorulŭ lui, de care are frică pururea.«

Nu puteţĭ greşĭ aşa de uşorŭ în alegerea celuĭ mai vrednicŭ. Gândiţĭ-vĕ numaĭ puţinŭ pe cine aţĭ lăsa pe patulŭ morţii de pildă mai bucurosŭ tutorŭ peste orfaniĭ rĕmaşĭ după voi şi sunteţĭ convinşĭ, că acela va îngriji de fericirea iubiţilorŭ vostri? Ei, pe unulŭ ca acesta 'l faceţĭ deregĕtorŭ! Seu, când ar trebui sĕ întraţĭ în slujbă la vr'unul din săteni, pe care vi l'aţĭ dori mai bucurosŭ de stăpânŭ? Étă, pe acesta-lŭ alegeţĭ juratŭ!«

»Décă într'o comună, cei mai mulţĭ din deregătorĭ au voinţă bună şi suntŭ ómenĭ statornicĭ, cu nume nestricatŭ, carĭ urăscŭ nedreptatea, atuncĭ uşorŭ se găsesce sfatŭ bunŭ la tóte. Unŭ singurŭ capŭ bunŭ este de ajunsŭ. Trei capete bune, fără inimă bună, nu se suferŭ împreună. Pentru că fie-care vrea sĕ pricépă mai bine ca celălaltŭ şi astfelŭ se naşte între ei certă şi neunire, care se lăţeşte apoi şi peste comună.«

»Spuneţi-mĭ, care este mai bunŭ părinte pentru copiiĭ sĕi, care este celŭ mai bunŭ stĕpânŭ? De sigurŭ acela, pe care servitorii îlŭ slujescŭ bucurosŭ şi cătră care au atragere, avêndŭ totodată respectŭ faţă cu dênsulŭ; acela, care în oeconomia sa tóte le reguléză cu îndemânare, fără sgomotŭ, fără certă şi mâniă, încâtŭ tóte se facŭ ca dela sine. — Pe unŭ astfelŭ de bărbatŭ faceţi-lŭ părinte alŭ comunei.«

Aşa grăĭ înţeleptulŭ preotŭ şi acum fie-care gândiă altfelŭ de cum gândise mai înainte. Şi cândŭ se strînse satulŭ ca sĕ alégă pe doĭ dintre deregĕtorĭ, după multă gâlceavă se aleseră Alexandru şi morarulŭ.

(Va urma).

„GAZETA TRANSILVANIEI“

DIARŬ CUOTIDIANŬ.

Ca mâne se 'mplinescŭ 50 de anĭ, de cândŭ „**Gazeta Transilvaniei,**“ sub cea mai cumplită prigonire a némului românescŭ, a arboratŭ în mijloculŭ valoroşilorŭ şi patrioticilorŭ comercianţĭ din Braşovŭ, acestŭ emporiŭ alŭ Transilvaniei, drapelulŭ redeşteptării naţionale.

Tótă suflarea românéscă cu bucuriă şi cu căldură a îmbrăţişatŭ acestŭ diarŭ-apostolŭ alŭ poporului românŭ şi grupatu-s'au cu toţii sub drapelulŭ arboratŭ de elŭ şi lucrat'au cu însufleţire şi bărbătéscă statornicià pentru înălţarea românismului.

Grea şi amară era lupta. Tendinţele de a desnaţionalisá pe Românĭ îşĭ ajunsese culmea. Legea dela 1832 adusă de dieta maghiară glăsuiá ca în seminariulŭ românescŭ din Aradŭ sĕ se înveţe şi unguresce şi ca: **„de aicĭ încolo la tóte confesiunile sĕ se admită şi sĕ funcţioneze numai astfelŭ de preoţĭ, predicătorĭ şi vicarĭ, carĭ sciu unguresce.“**

Apĕratu-s'aŭ cu bărbăţiă Românii dintre Tisa şi Carpaţĭ în contra acestorŭ uneltirĭ duşmane şi sosit'a după nópte şi vijeliă şi o di cu sóre, dar numai o di, căcĭ în cealaltă diminéţă se iviră érăşĭ nuorĭ furtunoşĭ pe ceriŭ. Róta sorţii aduse din nou prigonirile de odinióră asupra capului nostru. Par' că sórtea a voitŭ sĕ încerce până unde merge tăria şi perseveranţa Românului.

Cu tóte uneltirile şi prigonirile însĕ „**Gazeta Transilvaniei**“ îşĭ ridică fruntea şi unindŭ sufletesce pe toţĭ Românii luptă necurmatŭ şi fără pregetŭ pentru drepturile şi libertăţile opincii românescĭ.

Adversarii noştri neperdênd din vedere acéstă luptă şi preţuindŭ resultatele dobêndite de până acum după adevĕrata lorŭ valóre şĭ-au îndoitŭ puterile, şi, acum după 50 de anĭ, şĭ-aŭ perfecţionatŭ şi rafinatŭ mijlócele pentru sugrumarea şi stingerea nóstră. Prin urmare, şi noi cei de astădĭ, credincioşĭ şcolarĭ ai românismului, asemenea sĕ ne strîngemŭ rêndurile, şi sĕ ne îndoimŭ puterile de apĕrare.

Adversarilorŭ noştri, avêndŭ ei puterea ţĕrii în mână, le-a fostŭ pré uşorŭ de a ne loví în tóte interesele politice, comerciale şi economice, şi acum atăcându-ne în şcólă ca şi în biserică, în limbă ca şi în avere, nouĕ nu ne-a mai remasŭ altŭ mijlocŭ de apĕrare de câtŭ **condeiulŭ**, cu care toţĭ Românii datorĭ sunt de a strigá în lumea largă şi de a cere dreptate şi libertate pentru poporulŭ românŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ.

Ast-felŭ împinşĭ de dorulŭ de a ne folosi dilnicŭ şi cu energiă de acestŭ pacĭnicŭ mijlocŭ apelămŭ la publiculŭ celŭ mare românŭ pentru a ne susţiné în dilnica nóstră luptă naţională şi în firma nóstră speranţă de a fi încuragiaţĭ, deschidemŭ abonamentŭ la **diarulŭ nostru cuotidianŭ**

GAZETA TRANSILVANIEI

care precum acum 50 de anĭ a fostŭ **primulŭ organŭ de publicitate românŭ**, tot asemenea şi astădĭ e **primulŭ organŭ cuotidianŭ românŭ**, ce apare dincóce de Carpaţĭ.

Suntemŭ sigurĭ, că publiculŭ românŭ e pe deplinŭ convinsŭ de principiile, ce le profeséză acestŭ diarŭ şi de modulŭ cum acestŭ organŭ alŭ Românilorŭ dintre Tisa şi Carpaţĭ a sciutŭ chiar şi în cele mai grele împrejurărĭ sĕ ţie susŭ stindardulŭ naţionalităţii române.

Privindŭ dér cu încredere la viitorŭ, **Gazeta Transilvaniei** dela 1 Aprile a începutŭ a eşí în tóte dilele, afară de Duminicĭ, şi serbătorĭ, şi pentru a puté cu înlesnire străbate până chiar şi în sĕraca colibă a ţĕranului românŭ, va fi celŭ mai eftinŭ diarŭ din monarchia Austro-Ungară:

ABONAMENTE:

Pentru **Austro-Ungaria** pe anŭ **12 fl.**, pe 6 lunĭ **6 fl.**, pe 3 lunĭ **3 fl.** Pentru **România** pe anŭ **36 lei,** pe 6 lunĭ **18 lei,** pe 3 lunĭ **9 lei.** Domnii abonaţĭ, carĭ au plătitŭ abonamentulŭ cu stimă sunt rugaţĭ a ne trămite diferenţa. Celŭ mai uşorŭ mijlocŭ de abonare este prin **mandatŭ postalŭ.**

REDACŢIUNEA.

Tipografia Alexi Braşovŭ.